

Verklarende woordenlijst

Acta – verslag van een synode.

Akte – schriftelijk bewijsstuk.

Appel – Hoger beroep. Beroep op de classis of andere meerdere vergadering door een lid van een gemeente, die vindt dat de kerkenraad in een bepaalde zaak een onjuist besluit heeft genomen.

Artikel 41 kerkorde –

“De classicale vergaderingen bestaan uit de kerken van het classicaal ressort, die elk een dienaar des Woords en een ouderling, voorzien van deugdelijke geloofsbriefen, afvaardigen. De classis vergadert minstens tweemaal per jaar op plaats en tijd door de vergadering vast te stellen. In deze vergaderingen berust het voorzitterschap, of beurtelings of na verkiezing, bij de dienaren des Woords, met dien verstande dat dezelfde persoon niet twee maal achtereen mag worden gekozen. Verder vraagt de preses in het begin van de vergadering bij de afgevaardigden van iedere gemeen te naar de goede voort gang van het gemeentelijke leven, waarbij o.a. aandacht wordt gegeven aan de zondagse erediensten en de taakvervulling van de kerkenraad; ook zal de preses vragen of er iets is waarin de kerkenraad oordeel en hulp van de classis nodig heeft. Tenslotte worden in de laatste vergadering vóór de particuliere synode de afgevaardigden naar deze synode gekozen. Aan het einde van iedere vergadering zal een kerk – bij voor keur bij toerbeurt – worden aangewezen om de volgende classicale vergadering bijeen te roepen.

1. Inzake de afvaardiging van diakenen naar de classis zal elke classis volgens eigen regeling er zorg voor dragen dat minimaal drie diakenen aanwezig zijn op haar vergaderingen. (2004)

2. Wanneer een kerk wenst over te gaan naar een andere classis, neme men de volgende regels in acht:

a. de kerk dient het verzoek in bij de classis, waaronder zij ressorteert;

b. deze classis beoordeelt, alvorens zich met de andere classis in verbinding te stellen, de gronden voor dit verzoek;

c. wanneer de classis de gronden deugdelijk heeft bevonden, treedt zij in correspondentie met de classis, waaronder de verzoekende kerk wenst te ressorteren;

d. bij overeenstemming van de beide betrokken classes dient de goedkeuring te worden gevraagd van de betrokken particuliere synode(n);

e. wanneer geen overeenstemming kan worden verkregen, beslist de meerdere vergadering;

f. de particuliere synode kan besluiten de wijziging te doen ingaan op een nader door haar te noemen datum;

g. de particuliere synode geeft van de wijziging kennis aan de eerstkomende generale synode, bij wie uiteindelijk de vaststelling van de kerkelijke ressorten berust. (1953)

3. Wanneer drie gemeenten van een classis dit aan de roepende gemeente verzoeken, dan zal deze de classicale vergadering bijeenroepen. (1899)

4. Elke classis stelde op haar vergadering een onderzoek in naar de voor de onderscheiden kerkelijke kassen gehouden collecten en rapporteert eenmaal per jaar na de voorjaarsvergadering over dit onderzoek en de uitkomsten daarvan aan deputaten financiële zaken (1928, 1931, 2010).

5. De classis zal met het oog op een eventueel vacant worden van een gemeente een dienaar des Woords van een naburige gemeente als consulent aanwijzen om deze gemeente gedurende de tijd van de vacature met raad en daad bij te staan in die zaken waarin de kerkenraad zijn hulp inroept. Het gaat hierbij mede om bijstand inzake de beroeping van een dienaar des Woords. De beroepsbrief zal mede door hem ondertekend worden. Hij is van zijn arbeid verantwoording schuldig aan de classis.”

Assessor – letterlijk: bijzitter. Algemeen bestuurslid, bestuurslid zonder een vastliggende taak. Wel vervangt de assessor de voorzitter als deze afwezig is.

Attest – schriftelijk bewijs.

Attestatie – Getuigschrift. Document dat mensen mee krijgen wanneer ze overgaan van de ene kerk naar de andere. De gemeente waar men terecht komt, is zo op de hoogte van de geestelijke staat van de nieuwe leden, zodat deze goed kunnen worden opgevangen.

CDC - Classicale Diaconale Commissie. Een door de classis ingestelde commissie die tot taak heeft:

- Het inventariseren van diaconale en maatschappelijke aangelegenheden binnen de classiskerken;
- Zich bezinnen op diaconale en maatschappelijke aangelegenheden en het onderhouden van contacten met deputaten diaconaat;
- Diaconieën, diakenen en diaconaal betrokkenen toerusten tot en ondersteunen in de uitvoering van hun roeping en taak;
- Stimuleren en organiseren van contacten tussen diaconieën onderling;
- Jaarlijks rapporteren aan de classis over hun werk en het eventueel doen van voorstellen aan de classis met betrekking tot hun opdracht.

CDV - Classicale Diaconale Vergadering. Een (niet vrijblijvende) vergadering van afgevaardigden van diaconieën in een classis waarin vreugden en zorgen in het diaconaat met elkaar gedeeld worden en waarin men zo mogelijk elkaar ondersteunt met adviezen en het organiseren van toerusting.

Censura morum – 'Onderlinge christelijke censuur', art. 81 K.O.: "De predikanten, ouderlingen en diakenen zullen in de kerkenraadsvergadering voorafgaande aan de viering van het heilig avondmaal onderlinge christelijke censuur oefenen met name door elkaar met betrekking tot hun ambtsbediening in liefde te vermanen."

Censuur - Kerkelijke tucht.

Censuur naar artikel 43 K.O. – "Aan het einde van de classicale en andere meerdere vergaderingen wordt, opdat de christelijke saamhorigheid van haar leden bewaard blijft, censuur geoefend over hen die zich in de vergadering misdragen hebben of de vermaning van enige kerkelijke vergadering gering geschat hebben." De leden van de vergadering beoordelen zo dus elkaars gedrag op die vergadering.

Classis – letterlijk: vloot. Een groep kerken in een bepaalde regio. In onze kerken hebben we 13 classes.

Classis contracta – vergadering van twee door de classis aangewezen kerkenraden om de attesten van een beroepen predikant te beoordelen.

Comité – als de vergadering in comité gaat, vergadert men achter gesloten deuren en is de vergadering dus niet voor publiek toegankelijk.

Consent - Toestemming, vergunning.

Consulent (binnen de classis) – elke vacante gemeente krijgt door de classis een predikant als consulent toegewezen. Deze kan om advies en hulp worden gevraagd bij ingewikkelde of moeilijke zaken. Van zijn werk brengt hij verslag uit aan de classis.

Correspondentie – Nader omschreven overeenkomst met een kerk in het buitenland. De correspondentie kan beperkt zijn of volledig. Daarnaast zijn er ook nog kerken, waarmee enkel contact is. Meer informatie hierover is te vinden op de site van deputaten buitenlandse kerken.

Curatorium – Deputaten, die de zorg voor en het toezicht op de Theologische Universiteit tot taak hebben.

Deputaat/gedeputeerde – afgevaardigde (binnen onze kerken: van de generale of particuliere synode).

Deputaten diaconaat – De (max. 10) door de generale synode benoemde afgevaardigden die de kerken ondersteunen in het diaconaat.

Diaconaal bureau – de afdeling diaconaat binnen het Dienstenbureau; in dienst van deputaten diaconaat.

Dienstenbureau - Het landelijk kerkelijk bureau van onze kerken, dat is gevestigd in het gebouw van CGK Veenendaal-Pniël. Het bureau heeft als taak: dienstbaar zijn aan de (leden van de) kerken, classes, synodes en deputaatschappen, m.n. door administratieve financiële taken te verrichten. De bureaus van deputaten evangelisatie, diaconaat en zending maken deel uit van het Dienstenbureau.

Emeritaat – Ambtsrust. Als een predikant met pensioen gaat, gaat hij met emeritaat.

Emeritus – Rustend, uitgediend. Iemand die het ambt niet meer uitoefent.

Examinator – iemand die een examen afneemt.

Geloofsbrief – brief van de kerkenraad, waarin deze aan de classis meedeelt wie hij afvaardigt naar de classis. Artikel 33 van de kerkorde zegt: "Zij die naar de meerdere vergaderingen worden afgevaardigd, behoren hun geloofsbrieven en instructies, ondertekend door hen die ze hebben afgevaardigd, mede te brengen. Alleen dezen hebben stemrecht, behalve in tucht- en appelzaken en bij geschillen die hun personen of kerken in het bijzonder betreffen, opdat ze geen rechter zijn in eigen zaken. Wanneer een kerkenraad niet in staat is twee ouderlingen naar een classisvergadering af te vaardigen, kan een diaken worden afgevaardigd, die ter vergadering keurstem ontvangt." (zie Keurstem)

Generale synode (GS) – zie 'synode'.

Instructie – Aanwijzing van hetgeen gedaan moet worden en hoe gehandeld moet worden. Ook: voorstel van een kerkenraad, classis of PS (zie Particuliere synode) aan een bredere vergadering om bepaalde zaken anders te regelen.

Kerkvisitatie – door de classis worden visitatoren (letterlijk: bezoekers) aangewezen, die de verschillende gemeenten in de classis bezoeken en van dat bezoek verslag uitbrengen op de classis-vergadering. Dit bezoek is vergelijkbaar met het huisbezoek dat ambtsdragers brengen bij gemeenteleden. Het doel is enerzijds bemoediging en anderzijds toezicht. In het reglement op de kerkvisitatie, dat in de kerkorde staat, staan voor de diverse onderdelen van het gemeentelijk leven vragen, die de visitatoren kunnen gebruiken.

Keurstem – d.m.v. een (door de classisvergadering gegeven) keurstem heeft een diaken die door de kerkenraad is afgevaardigd naar de classis, omdat er geen ouderling beschikbaar is, stemrecht tijdens deze vergadering.

Lastbrief – zie 'geloofsbrief'. Een lastbrief is ook een officieel document van de classis waarin staat dat een met name genoemd persoon is toegelaten tot het ambt van predikant in onze kerken. Deze lastbrief ontvangt iedere beginnend predikant, nadat hij met goed gevolg het peremptoir examen heeft afgelegd, uit handen van de voorzitter van die classis.

Moderamen – groep die leiding geeft aan een vergadering ('dagelijks bestuur'). Een moderamen bestaat meestal uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.

Notulen – verslag van een vergadering.

Opzicht en tucht – Alle handelingen van de ouderling en de predikant die betrekking hebben op:

- het toezien op de belijdenis en de levenswandel van de gemeenteleden;
- het uitoefenen van de kerkelijke tucht;
- de toelating van en het toezicht op de leer en de wandel van de dienaren van het Woord.

Particuliere synode (PS) – naburige classes vormen samen een zgn. particuliere synode. Zie verder 'synode'.

Peremptoir examen – Voordat iemand predikant in zijn eerste gemeente kan worden, moet hij dit (beslissend) examen afleggen voor de classis. Je zou het een examen naar leer en leven kunnen noemen. Er worden vragen over diverse onderdelen van de theologische studie gesteld, m.n. over hoe hij die kennis in de praktijk denkt te brengen. Het examen wordt afgenomen door de classis in het bijzijn van deputaten die de particuliere synode volgens artikel 49 K.O. heeft aangesteld.

Platform Diaconale Samenwerking (PDS) – Denktank van deputaten diaconaat van de CGK en het Generaal Diaconaal Deputaatschap van de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt (GKv) en de Centrale Diaconale Commissie van de Nederlands Gereformeerde Kerk (NGK). Het PDS houdt zich bezig met het vertalen van de gezamenlijke visie naar de praktijk van het diaconaat en met het versterken van het diaconale bewustzijn van gemeenteleden en toekomstige predikanten.

Preparatoir examen - Voorbereidend examen. Dit examen gaat vooraf aan het peremptoir examen en moet worden afgelegd door mensen die zonder opleiding aan een theologische (hoge)school of universiteit predikant willen worden en door predikanten die overkomen uit andere

kerken. Dit examen wordt afgenomen door deputaten die de particuliere synode volgens artikel 49 K.O. heeft aangesteld.

Preses – voorzitter. In artikel 34 van de kerkorde is de volgende omschrijving van deze taak gegeven: “De taak van de preses in de kerkelijke vergaderingen is om de zaken die volgens de agenda behandeld moeten worden, duidelijk aan de orde te stellen. Hij zal er zorg voor dragen dat de discussies ordelijk verlopen. Leden van de vergadering die een woordenstrijd voeren of die zich door heftige emoties laten meeslepen, waardoor het geestelijk karakter van de vergadering in gevaar komt, zal hij het woord ontnemen. Indien deze leden van de vergadering volharden in dit gedrag, zal de preses hen vermanen. De preses zal de vergadering dienen met het (doen) formuleren van voorstellen die een duidelijke besluitvorming bevorderen. Zijn taak is beëindigd bij het sluiten van de vergadering.”

Presideren – als voorzitter optreden.

Quaestor – penningmeester.

Ressort – ambtsgebied.

Roepende kerk – gemeente, die een classis- of synodevergadering moet voorbereiden (de kerken ‘bijeeroepen’).

Scriba – secretaris. Artikel 35 van de kerkorde omschrijft deze taak als volgt: “In alle vergaderingen zal naast de preses een scriba optreden, om zorgvuldig te notuleren (*op te schrijven*) hetgeen het optekenen waard is.”

Secundus – letterlijk tweede. Iemand die een afgevaardigde naar een kerkelijke vergadering op die vergadering vervangt.

Synode – kerkelijke vergadering van een aantal naburige classes (particuliere synode) of van het hele kerkverband (generale synode)

Tertius – letterlijk derde. Iemand die de eerste en de tweede afgevaardigde vervangt.

Testimonium – getuigschrift.

Vaststellen wettigheid van de vergadering – als de lastbrieven door de roepende kerk in orde zijn bevonden, kan worden vastgesteld dat de vergadering wettig is.

Verslag naar artikel 41 kerkorde – Hier staat o.a.: “Verder wordt door de preses onder meer aan de afgevaardigden gevraagd, of zij in hun kerken hun kerkenraadvergaderingen houden, of de kerkelijke tucht wordt geoefend, of de diaconale roeping vervuld wordt en of er iets is, waarin zij het oordeel en de hulp van de classis voor hun kerk behoeven.” Praktisch betekent dit dat de kerkenraden verslag doen van de stand van zaken in de gemeente.